

מפסיק יותר מהתביר שבתִּיבַת 'עֲזוּבָה' י"א.

וְעֲצוּבָת - הטעם מלעיל בצד"י ב.

וְאִשֶּׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אֶמְרָא לְהִידָּ - יש להקפיד להטעים היטב את הטפחא המפסיק שבתִּיבַת 'תִּמָּאֵס', שהוא ניגון מפסיק יותר מהתביר שבתִּיבַת 'נְעוּרִים' י"ב.

נ"ד ט': וּמִנְעֵר־בָּדָ - הגימ"ל בשווא נע, ואע"פ שיש ספרים המנקדים 'וּמִנְעֵר בָּדָ' בחטף קמץ, אין להגותו כקמץ, אלא כשווא נע פשוט י"ג.

❖❖❖ ❖❖❖ ❖❖❖

❖ חילופי נוסחאות ❖

נ"ד ד': כִּי לֹא תִחְפְּרִי / (כִּי־לֹא תִחְפְּרִי) טו

במונת מונח – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט, א"ב א"ה א"ו א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רוו"ה, גינצבורג ט"ז, קסוטו, קורן, ברויאר. ~ וכן כתב ר' יהודה בן בלעם י"ז.

במקף מונח – בכתבי היד: ס"ז ס"ח ס"ט ס"ב ס"ג ס"ז, א"ד. ~ ובדפוס: לטריס.

לסמן על שווא נע, ואינו חטף קמץ ממש.

טו בדרך כלל כאשר באות שתי תיבות זעירות בנות הברה אחת לפני אתנחתא הן מוטעמות בשני מונחים, ואינן מוקפות. כגון: כִּי טוֹב פִּתְרָה (בראשית מ' ט"ז), כִּי סָר לְרֵאוֹת (שמות ג' ד'), כִּי לֹא חָמַץ (שמות י"ב ל"ט). ויש כמה פעמים שהתיבה הראשונה במונח והתיבה השניה מוקפת, כגון: כִּי רִבְיָהּוּא (במדבר כ"ב ג'), כִּי אִם־בְּנוֹת (שם כ"ו ל"ג, יהושע י"ז ג').

והפסוק כִּי־מִוֶּסֶם בָּו (ויקרא כ"א ג') שהתיבה הראשונה מוקפת והתיבה השניה במונח, הוא חריג, ואין זה דרך המקרא.

ובטעמי אמ"ת הדרך שיהיו מוקפות, כגון: כִּי־לֹא אֶרְשָׁע (איוב י' ז'), כִּי־טוֹב

חֲסִידָה (תהלים ס"ט י"ז). (טעמי המקרא לר"מ ברויאר, עמ' 105, 156).
(ומה שכתב בתשלום מקנה אברם בטעם אתנחתא, שאם יבואו שתי תיבות לפני האתנחתא האחת במקף וזולת י"א מקומות במקרא שישירותו שני מונחים, בלכול יש בדבריו, שהלא שני מונחים המשרתים לאתנחתא מצוי במקרא עשרות פעמים, ונראה שהחליף את שני המונחים הבאים לפני אתנחתא, עם המאייאל הבאה לפני אתנחתא, שהמאייאל אכן באה י"א פעמים לפני אתנחתא. וכן נראה מזה שבכללי המאייאל כתב רק שלפעמים ישירות לסוף פסוק, ולא הזכיר כלל שישירות גם לאתנחתא, וכן בכללי האתנחתא לא הביא כלל שישירות גם המאייאל כמו שהביא בטעם סוף פסוק, ומונח שבלכול יש בדבריו).

טז ובגליון ציין שבספרים אחרים מוטעם 'כִּי־לֹא' במקף.

י" בספרו טעמי המקרא (מעט לפני שער הורקא), וכבר הביא כן משמו רוו"ה בספרו משפטי הטעמים (דף י"ב ע"ב).

י' בניגון הטעמים המקובל יש נטיה לנגן ולהטעים את התביר בניגון מפסיק יותר מהטפחא, אך באמת הטעם טפחא הוא מפסיק יותר מהתביר, ויש להקפיד על הניגון המתאים בכל מקום של צירוף הטעמים תביר וטפחא, כי בהרבה מקומות זה משנה את פירוש הענין.

וכבר העירו על טעות נפוצה זו של הטעמת התביר בניגון מפסיק יותר מאשר הטפחא והשיבוש הנגרם מזה, בספר דברי קהילות (עמ' 48 הערה י'), ובספר עלה יונה (עמ' ת"ה).

ובמשנה (פסחים נ"ה ע"ב) איתא, שאחד מהדברים שאנשי יריחו עשו שלא כדון, שהיו כורכין את שמע, ופירש רבא בגמ' (נ"ו ע"א) שהיו אומרים 'הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ', וזה שלא כדון כי משמע שרק היום יהיו על לבבך ולא מחר. וההטעמה שם היא 'אֲשֶׁר אֲנִי מְצוֹן הַיּוֹם עַל־לְבָבְךָ' בתביר טפחא, וטעותם היתה שהפסיקו בתביר יותר מאשר בטפחא.

י"א שאם לא יטעים כראוי ישמע שהפסיק הוא 'כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה, וְעֲצוּבָת רוּחַ קָרָאָד יי' בעוד שהפסיק הוא 'כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבָת רוּחַ, קָרָאָד יי'.

י"ב משום נסוג אחור. וענין זה מבואר בגליון 116 פרשת בראשית הערה ג'.

י"ג שאם לא יטעים כראוי ישמע שהפסיק הוא 'וְאִשֶּׁת נְעוּרִים, כִּי תִמָּאֵס אֶמְרָא אֶל־הִידָּ' בעוד שהפסיק הוא 'וְאִשֶּׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס, אֶמְרָא אֶל־הִידָּ'.

י"ד כמבואר בארוכה במאמר החטפים שחטף קמץ זה הוא ניקוד מושאל הבא